

บทที่ 5

บทสรุป

ความเป็นไปในชีวิตที่อยู่นอกเหนือความสามารถในการควบคุมเส้นทางชีวิตของตนเอง แต่กลับต้องถูกผู้มีอำนาจกลุ่มหนึ่งเป็นผู้กุมชะตาชีวิตนั้นไว้โดยปราศจากการยื่นข้อเสนอใดๆ ที่จะ เป็นทางเลือกของชีวิตอันนำไปสู่การปลดปล่อยจิตวิญญาณและเลือดเนื้อของความเป็นมนุษย์ ตามวิถีทางแห่งเสรีภาพและสันติภาพในการดำรงชีวิต คือชะตาชีวิตที่คนผิวดำนับแต่อดีตกาลต้อง ผจญกับภาวะที่อัดอั้น ไม่สามารถจะหาทางออกที่ดีที่สุดให้กับชีวิตซึ่งจะถือได้ว่าเป็นชีวิตที่ สามารถดำรงอยู่ซึ่งความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ เมื่อชีวิตของเขาไม่อาจควบคุมได้ด้วยจิตสำนึก และพลังอำนาจใดๆในตัวของเขา หากแต่ถูกบงการความเป็นไปในชีวิตด้วยผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่า ที่เรียกว่า "คนผิวดำ"

ตามแนวทางการคิดที่ปรากฏในเรื่อง Song of Solomon ที่โทนี่ มอร์ริสันชี้ให้เห็นว่า อดีต ส่งผลสะท้อนต่อปัจจุบัน และหากมนุษย์สามารถทำความเข้าใจกับสภาวะแห่งประวัติศาสตร์ได้ เราก็จะสามารถทำความเข้าใจกับวิถีแห่งการดำรงชีวิตในปัจจุบันได้มากยิ่งขึ้น การศึกษานวนิยาย ของโทนี่ มอร์ริสันจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเข้าใจประวัติศาสตร์แห่งชนชาติคนดำ อันเป็นที่มาของ บรรพบุรุษคนดำทุกคนที่ได้สร้างสมประสบการณื และมรดกอันล้ำค่าถ่ายทอดสืบต่อมาจากคนผิวดำรุ่นหนึ่งสู่คนผิวดำอีกรุ่นหนึ่ง อันเป็นแหล่งที่มาของชนชาติคนดำ เนื่องเพราะภาวะความแปลกแยกของคนผิวดำที่ปรากฏอยู่ในสังคมร่วมสมัยนี้มิได้เกิดขึ้นอย่างไร้ร่องรอยของเหตุที่มาในสังคม อเมริกัน หากแต่ปรากฏการณ์แห่งชีวิตของคนผิวดำดังกล่าวนี้สามารถสืบสาวราวเรื่องมาได้นับตั้ง แต่ที่บรรพบุรุษคนดำกว่า 60 ล้านคน ได้ล่องเรือมาตามเส้นทางลำน้ำสู่ประเทศสหรัฐอเมริกา บรรพบุรุษคนดำได้มาปรากฏตัวตามไร่นาของคนผิวดำทางตอนใต้ของสหรัฐอเมริกาในฐานะทาส ผู้ใช้แรงงานที่มีความอดทนต่อสภาวะการณืที่จะต้องถูกบีบคั้นและกดขี่ให้ต้องจำยอมกับสภาวะที่ ตนเองกำลังเป็นอยู่ สภาวะที่จะต้องถูกกดขี่และถูกทารุณให้ทำงานอย่างหนักเพื่อผลประโยชน์ใน ชีวิตของคนผิวดำ สภาวะที่จะต้องถูกฉีกรอนสิทธิเสรีภาพต่างๆนานา และถูกจำกัดให้ต้องดำรงอยู่ใน สภาพที่แร้นแค้นไม่ผิดอะไรกับสัตว์ที่ไม่ปรากฏตัวตนแห่งความเป็นมนุษย์ ความเป็นไปแห่งชีวิต ของการเป็นทาสที่ดุจดั่งทูลพลภาพเช่นนี้ดำเนินเรื่อยมาจนกระทั่งถึงยุคของการปลดแอกใช้ตรวน แห่งสิทธิเสรีภาพ

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าทุกวันนี้ประชาชนคนผิวดำในอเมริกาจะได้รับสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคเทียบเท่ากับคนผิวขาวแล้ว แต่ก็ยังเป็นเพียงเสรีภาพที่ได้รับการบัญญัติเป็นกฎหมายเท่านั้น หากได้เป็นจริงเกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวันไม่ สงครามความรุนแรงทางร่างกาย ระหว่างคนผิวขาวกับคนผิวยังคงปรากฏอยู่ในสังคมเรื่อยมาจนกระทั่งถึงทุกวันนี้ เพราะเป็น อคติที่ฝังรากลึกมาเป็นเวลาร้อยๆปีแล้วในเรื่องการเหยียดผิว อันก่อให้เกิดภาวะแห่งความแปลก แยกทั้งทางร่างกายและทางความรู้สึกระหว่างคนผิวขาวกับคนผิวดำ ยากที่จะลบไปจากใจของคน ทั้งสองเชื้อชาติได้

โทนี่ มอร์ริสันจึงสะท้อนถึงภาวะความแปลกแยกของคนผิวดำที่เต็มไปด้วยความเจ็บปวด อย่างล้ำลึกกับสถานภาพทางสีผิวที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ นวนิยายทุกเรื่องของเธอล้วนพูดถึงชีวิตและ สังคมของคนผิวดำในสังคมอเมริกันร่วมสมัยเป็นหลัก เธอได้แสดงทัศนะในเรื่องของความเจ็บปวด ของการเป็นคนผิวดำในสังคมอเมริกันที่ว่า คนผิวดำทั้งหลายยังคงต้องเผชิญกับความไม่ยุติ ธรรม พวกเขาถูกกีดกันเสมอ ถูกตัดออกจากสังคม ซึ่งสาเหตุไม่ได้มาจากเรื่องอะไรเลย นอกจากเรื่องสีผิว คนผิวดำไม่ได้รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเลย ด้วยเหตุนี้งานเขียนของเธอ ทุกเล่มจึงพูดถึงชีวิตและสังคมของคนผิวดำในแง่มุมต่างๆเป็นหลัก และได้ชี้ให้เห็นถึงวิถีทางเดิน ของคนผิวดำที่ควรจะมี และควรจะเป็นท่ามกลางความเจริญแห่งกระแสวัตถุนิยม โดยเน้นการให้ คุณค่าความดีงามทางด้านจิตใจ เพื่อที่ว่าคนผิวดำจะสามารถมีชีวิตอยู่ได้อย่างสง่างามในสังคม ทุกๆแบบ นอกจากนั้นงานเขียนของมอร์ริสันมิได้เน้นเฉพาะประสบการณ์ของคนดำในเรื่องการถูก เหยียดผิวจากคนผิวขาวเท่านั้น แต่ยังสามารถพูดถึงสถานภาพทางสังคมของคนผิวดำ และคุณค่าต่างๆ ที่คนผิวขาวเป็นผู้กำหนดซึ่งเป็นสาเหตุให้คนผิวดำรู้สึกแปลกแยกกับคนผิวดำด้วยตนเองอีกด้วย

จากการวิเคราะห์ภาพรวมของนวนิยายทั้ง 6 เรื่อง พบว่า โครงเรื่องของนวนิยายทั้ง 6 เรื่อง ล้วนมีส่วนที่เหมือนและแตกต่างกันออกไปในรายละเอียดของเรื่องราว อย่างไรก็ตามโครงเรื่อง ของนวนิยายของโทนี่ มอร์ริสันจะเน้นให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงในชะตาชีวิตและความคิดของ ตัวละครเอกเป็นหลัก โดยจะเผยให้เห็นถึงปัญหาของตัวละครที่จะดำเนินไปสู่จุดวิกฤตของตัว ละครและเรื่องราว จนกระทั่งดำเนินไปสู่การคลี่คลายปมของเรื่องทั้งหมด ปัญหาของตัวละคร ในนวนิยายทั้ง 6 เรื่องนี้มีความไม่สอดคล้องหรือไม่ลงรอยกับตัวละครอื่นๆในสังคมและค่านิยมใน สังคม จนกระทั่งทำให้ตัวละครเกิดความรู้สึกแปลกแยก แล้วนำไปสู่ปัญหาวิกฤตในชีวิตในที่สุด และความแปลกแยกนี้เองที่มีผลในการทำลายตัวตนของคนผิวดำอันเป็นแก่นเรื่องที่ล้ำค้ำร่วมกัน ของนวนิยายทั้ง 6 เรื่อง โทนี่ มอร์ริสันอยากจะให้คนผิวดำค้นหาตัวตนให้เจอ แล้วรักษาไว้ซึ่งตัวตน ของตนเอง เพื่อที่จะได้เป็นหนทางหนึ่งในการบรรเทาปัญหาเรื่องความแปลกแยกในสังคมอเมริกัน

นวนิยายทุกเรื่องของโทนี่ มอร์ริสันล้วนแสดงให้เห็นความสำคัญในเรื่องตัวตนของคนแต่ละคนว่า คนไม่ว่าชาติใด ชนชั้นใด หรือเพศใดก็ตามเมื่อดำรงชีวิตอยู่ในสังคมหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็สังคมแบบใดก็ตามที่อาจจะมีความหลากหลายและแตกต่างกันทั้งในเรื่องของเชื้อชาติวัฒนธรรม การดำเนินชีวิตและสิ่งต่างๆมากมายที่มีความหลากหลายที่ประกอบกันขึ้นเป็นสังคม จนกระทั่งทำให้เกิดภาวะความแปลกแยก แต่มนุษย์ก็สามารถดำรงชีวิตให้กลมกลืนไปกับสังคมที่เต็มไปด้วยความแตกต่างนี้ได้โดยไม่สูญเสียความเป็นส่วนตัว หรือความเป็นตัวของตัวเอง เพื่อที่จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี ในนวนิยายทั้ง 6 เรื่องนี้ก็แจกเช่นเดียวกัน โทนี่ มอร์ริสันต้องการจะให้คนผิวดำทุกคนเล็งเห็นความสำคัญของตัวเอง ของชาติกำเนิดของตน ของอดีตของตน อันได้แก่ บรรพบุรุษผู้สร้างสมประสบการณ์และวัฒนธรรมของคนผิวดำอันมีลักษณะเฉพาะตนให้คนผิวดำรุ่นหลังทุกคนได้ภาคภูมิใจที่คนผิวดำก็มีมรดกทางวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่าได้เรียนรู้และหวงแหนไว้ เพราะภาวะความแปลกแยกนี้ได้ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆมากมายแก่คนผิวดำ จนกระทั่งทำให้คนผิวดำต้องรู้สึกเจ็บปวดกับสภาวะที่เป็นอยู่ เป็นสภาวะที่บีบคั้นให้คนผิวดำต้องจำยอมยอมรับในทัศนคติและค่านิยมของคนหมู่มาก จนกระทั่งสูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง ไม่ภาคภูมิใจในตัวตนที่แท้จริงของตน การสูญเสียสำนึกในเรื่องความภาคภูมิใจในตัวตนของตนอันเนื่องมาจากความแปลกแยกนี้เองที่ทำให้ลายความเป็นมนุษย์ที่สมควรจะดำรงชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรี หากคนผิวดำมีความสำนึกในการเล็งเห็นคุณค่าของตัวเองตั้งนี้แล้ว คนผิวดำก็就会有ความภาคภูมิใจในตัวตนของตนและไม่คิดที่จะเปลี่ยนทัศนคติไปยอมรับคุณค่าในเรื่องต่างๆ ที่คนผิวขาวเป็นผู้กำหนด แล้วกดดันให้คนผิวดำต้องยอมรับตามเพื่อผลประโยชน์ของคนผิวขาว จนกระทั่งกลายเป็นค่านิยมที่คนผิวดำเห็นดีเห็นงามแล้วก่อให้เกิดความแปลกแยกในหมู่มคนผิวดำด้วยกันเองในที่สุด

ตัวละครในนวนิยายของโทนี่ มอร์ริสันทั้ง 6 เรื่องสามารถแบ่งลักษณะการอธิบายตัวละครได้ใน 2 ลักษณะ โดยพิจารณาจากลักษณะพื้นฐานทางลักษณะนิสัยของตัวละคร แนวความคิด บุคลิกภาพ ทัศนคติที่มีต่อโลกและชีวิตของตัวละคร และวัฒนธรรมสังคมประเพณีที่ส่งผลกระทบต่อตัวละคร การแบ่งลักษณะการอธิบายตัวละครเป็น 2 ลักษณะนั้นสามารถแบ่งได้ดังนี้ คือ

(1) ตัวละครที่มีสำนึกในตัวตนของตน กับตัวละครที่ขาดสำนึกในตัวตนของตน ตัวละครที่มีสำนึกในตัวตนของตนนี้เป็นตัวละครที่มีความภาคภูมิใจในความเป็นตัวของตัวเอง เล็งเห็นคุณค่าและความสำคัญในชาติกำเนิด สีผิวของตนเอง ไม่รู้สึกว่ามีคุณค่าน้อยกว่าความเป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ในแง่ของจิตวิญญาณในการดำรงชีวิต และยังเป็นผู้ที่รู้จักตัวตนของตนเองอย่างแท้จริง ไม่ว่าจะอยู่ในสังคมที่เต็มไปด้วยความแปลกแยกอย่างไรก็ตาม ตัวละครเหล่านี้จะไม่สูญเสียความเป็นตัวของตัวเองไป เพราะเหตุแห่งการรู้จักความต้องการของตนเองอย่างแท้จริง อัน

แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการดำรงไว้ซึ่งตัวตนของตน ตัวละครเหล่านี้ได้แก่ คลอเดีย ซูลา กิตาร์ ชันและเซธ ส่วนตัวละครที่ขาดสำนึกในตัวตนของตน คือตัวละครที่ไม่มีความรู้สึกภาคภูมิใจในชาติกำเนิด สีมิว และสภาวะความเป็นอยู่และมีอยู่ของตนเอง เป็นตัวละครที่ถูกกระแสสังคมและค่านิยมต่างๆ ตลอดจนจารีตประเพณีของสังคมกลืนกินความรู้สึกภาคภูมิใจในตัวตนของตนไป เพราะความแปลกแยกทำให้ตัวละครเหล่านี้ไม่สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข จิตวิญญาณของความเป็นมนุษย์ที่แท้จริงของตนเองถูกทำลายไป ตัวละครเหล่านี้ได้แก่ เพโคลาเนล มิลค์แมน เดดและจาดีน

(2) ตัวละครที่มีลักษณะเป็นผู้ทำลายตัวตนของผู้อื่น กับตัวละครที่ถูกทำลายตัวตนโดยผู้อื่น ตัวละครในข้อนี้ได้ปรากฏอยู่ในเรื่อง *Beloved* ตัวละครที่มีลักษณะเป็นผู้ทำลายตัวตนของผู้อื่นคือ ตัวละครที่เป็นผู้ทำลายศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ของผู้ที่มีอำนาจน้อยกว่า หรือเป็นผู้ที่อ่อนแอกว่าในสังคม ดังเช่นที่พวกคนผิวขาวเจ้าของทาสได้ใช้แรงงานทาสอย่างหนัก ริดรอนสิทธิเสรีภาพ ลงโทษด้วยการเขียนตีอย่างโหดร้ายทารุณจนกระทั่งพวกทาสไม่เหลือศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ และตัวตนที่แท้จริงที่จะบังถึงจิตวิญญาณแห่งความเป็นมนุษย์ของตนก็ได้ถูกทำลายไปซึ่งพวกทาสก็คือตัวละครที่ถูกทำลายตัวตนของตนเองโดยผู้อื่น หรือพวกเจ้าของทาสผิวดาวนั่นเอง

ในส่วนของศิลปะการประพันธ์การใช้ภาษาและการลำดับเรื่องของโทนี่ มอร์ริสันนั้นมีความโดดเด่นมาก ไม่ว่าจะเป็นการใช้คำอุปมา การเล่าเรื่อง การดำเนินเรื่อง การตั้งชื่อเรื่องและชื่อตัวละคร ตลอดจนการใช้เทคนิคการเขียนแบบ เซอร์เรียลลิสซึมและแมจิคอล เรียลลิสซึม ศิลปะการประพันธ์ของโทนี่ มอร์ริสันช่วยเติมเต็มความสมบูรณ์ในการรับรู้เรื่องราวให้กับผู้อ่าน ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินเรื่อง โครงเรื่อง แนวคิด แก่นเรื่อง บุคลิกลักษณะและอารมณ์ ความคิด ความรู้สึกของตัวละคร ที่แสดงให้เห็นถึงเรื่องราวเกี่ยวกับคนผิวดำได้เป็นอย่างดี แสดงให้เห็นถึงศิลปะการประพันธ์ที่มีลักษณะเฉพาะตนซึ่งมีส่วนช่วยสนับสนุนประเด็นความคิดเรื่องความแปลกแยกของคนผิวดำนี้

จากการศึกษานวนิยายของโทนี่ มอร์ริสันทั้ง 6 เรื่องพบว่าการใช้คนผิวดำต้องเผชิญกับภาวะความแปลกแยกที่ทำให้พวกเขารู้สึกเหมือนเป็นคนนอกนั้นมีสาเหตุมาจากการแบ่งแยกชนชั้น การแบ่งแยกสีผิวหรือเชื้อชาติและการแบ่งแยกเพศ ซึ่งการแบ่งแยกทั้ง 3 ระดับนี้เกิดจากรูปแบบของสังคมที่เป็นสังคมแบบทุนนิยม ก่อให้เกิดชนชั้น 2 ชนชั้นขึ้น คือ ชนชั้นที่มีอำนาจมีอิทธิพลในสังคม เป็นชนชั้นที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว และเป็นชนชั้นผู้กดขี่ ได้แก่ เจ้าของทาส เจ้าของ

ที่ดิน นายทุน ผู้ว่าจ้างแรงงาน เป็นต้น กับชนชั้นที่ไม่มีอำนาจไม่มีอิทธิพลใดๆในสังคม เป็นชนชั้นที่ถูกควบคุมด้วยกฎด้วยระเบียบต่างๆ และเป็นชนชั้นที่ถูกกดขี่ ได้แก่ ทาส คนรับใช้ คนงาน ผู้ขายแรงงาน เป็นต้น คนในชนชั้นนี้จะถูกเอารัดเอาเปรียบและถูกกดขี่อยู่ตลอดเวลา พวกเขาถูกตราหน้าว่าเป็นชนชั้นต่ำของสังคมระบบทุนนิยม ประกอบกับกระแสวัฒนธรรมของยุโรปที่เข้ามาสู่อเมริกาในระยะเริ่มแรกที่ก่อตั้งประเทศนั้นได้เข้ามามีอำนาจ และแทรกซึมเป็นส่วนหนึ่งของสังคมทุนนิยม ชาวยุโรปที่เข้ามามีอำนาจมักจะเป็นเหล่านายทุนที่ต้องการอพยพมาเพื่อแสวงหาชีวิตใหม่ในโลกใหม่เพื่อโอกาสที่ดีกว่า พวกนี้ก็มักจะมีการใช้แรงงานทาสกัน แต่เดิมเป็นแต่เพียงแค่การเหยียดชนชั้นเท่านั้นว่าคนผิวดำที่เข้ามาค้าทาสในอเมริกาเป็นพวกใช้แรงงาน ด้วยเหตุนี้สังคมในระบบนี้จึงก่อให้เกิดการเหยียดชนชั้นหรือการแบ่งแยกชนชั้นขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะพบได้ในนวนิยายเรื่อง *Beloved* แต่การเหยียดชนชั้นหรือการแบ่งแยกชนชั้นนั้นได้รุนแรงขึ้น และได้เกิดการเหยียดเชื้อชาติหรือสีผิวในขณะเดียวกัน คนผิวดำมักจะถูกมองว่าเป็นพวกสกปรก ไร้เวลา ชั่วร้าย นำเกลียด คนผิวดำจึงเกิดความรู้สึกต่ำต้อย ไม่เห็นคุณค่าในตัวเอง และมักจะยกย่องให้การยอมรับคนผิวขาวว่ามีความเหนือกว่าทั้งในเรื่องรูปลักษณ์และความสามารถ รวมทั้งความเป็นผู้มีอิทธิพลมากกว่าในสังคมอเมริกา ทำให้พวกคนผิวดำต้องสูญเสียความเป็นตัวของตัวเองไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวตนของคนผิวดำ เพราะสังคมภายนอกพวกคนผิวขาวถูกเหยียดหยามและกีดกันพวกเขามาเป็นเวลานานในทุกๆด้าน พวกเขาจึงขาดโอกาสดีที่จะเติบโตได้อย่างสง่างามในสังคม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องงาน เรื่องการศึกษา รวมทั้งเรื่องการเมือง พวกเขาไม่มีสิทธิมีเสียงใดๆในการปกครองทั้งสิ้น ความแปลกแยกระหว่างคนผิวขาวกับคนผิวดำจึงมักเกิดจากสาเหตุของความแปลกแยกอันเนื่องมาจากการแบ่งแยกชนชั้นและแบ่งแยกเชื้อชาติดังกล่าว อย่างไรก็ตามความแปลกแยกที่เกิดขึ้นกับคนผิวดำด้วยกันเองอาจจะเกิดจากอิทธิพลของการแบ่งแยกดังกล่าวได้ ซึ่งจะพบได้ในกรณีของคนที่มีผิวสีดำน้อยกว่าจะเหยียดผู้ที่มีผิวสีดำเข้มมากกว่า เมื่อสังคมภายนอกกีดกันพวกเขาในทุกๆเรื่องอันเกิดจากอคติในเรื่องเชื้อชาติและสีผิว ประกอบกับปัจจัยภายในเชื้อชาติคนดำด้วยกันเองจึงมีผลต่อความคิดและการกระทำของคนผิวดำ พวกเขาได้เก็บเอาความอึดอัดและความกดดันต่างๆมาระบายภายในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งพวกเขามักจะมาระบายความกดดันกับภรรยาในรูปแบบต่างๆ เช่น การใช้ความรุนแรงภายในครอบครัว หรือการทอดทิ้งสตรีและเด็ก จึงก่อให้เกิดการเหยียดเพศ หรือการแบ่งแยกเพศขึ้นในเวลาต่อมา ดังนั้นนอกจากอิทธิพลจากการเหยียดเชื้อชาติและชนชั้นแล้วสาเหตุส่วนหนึ่งที่ทำให้คนผิวดำรู้สึกแปลกแยกกันเองจึงมีสาเหตุมาจากการเหยียดเพศดังกล่าว

ความแปลกแยกของคนผิวดำนี้มี 4 ลักษณะด้วยกัน คือ ความแปลกแยกจากตนเอง ความแปลกแยกจากผู้อื่น ความแปลกแยกจากงานและความแปลกแยกจากสังคม

ความแปลกแยกจากตนเอง หมายถึง การที่บุคคลจำเป็นต้องแสดงบทบาทไปตามที่สังคมต้องการและคาดหวัง โดยที่ตัวเขาเองอาจจะไม่มีความต้องการ หรือไม่พอใจในบทบาทนั้นเลย ซึ่งเป็นการฝืนใจตัวเองให้กระทำในสิ่งต่างๆตามที่สังคมต้องการ ไม่ใช่ตามที่ตนเองต้องการจะทำ อันทำให้บุคคลต้องสูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง สูญเสียความสามารถในตนเอง รู้สึกแปลกหน้ากับตนเอง เห็นห่างจากตนเอง มีอาการป่วยทางจิตใจ เป็นโรคจิตโรคประสาท หรือคนที่รู้สึกว่าคุณค่ามีค่าน้อยกว่าชิ้นส่วนชิ้นหนึ่งของเครื่องจักรหรือระบบกลไกอันมหึมา ซึ่งอาจเป็นผลมาจากประสบการณ์ที่เคยได้รับในวัยเด็กของบุคคล นอกจากนี้ความแปลกแยกจากตนเองยังหมายถึงสภาพที่บุคคลไม่อาจเข้าใจความรู้สึก ความคิด ตลอดจนพฤติกรรมของตนเองว่ามีเหตุและผล มีความเป็นมาและความเป็นไปเช่นไร หรือไม่สามารถยกระดับจิตใจและเหตุผลของตนให้มีอำนาจเหนือแรงขับจากสัญชาตญาณ เพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้ ตัวละครที่มีลักษณะแปลกแยกไปจากตนเองได้แก่ เพโคลาและแอมดเรค

ความแปลกแยกจากผู้อื่น คือ การที่บุคคลมีความสัมพันธ์ในทางลบกับคนอื่น ๆ มองเห็นผู้อื่นเป็นเครื่องมือหรือวิถีทางที่จะใช้ประโยชน์ซึ่งกันและกันเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของตน ทำให้มนุษย์เกิดความเหงา เปล่าเปลี่ยวและขาดความสัมพันธ์ทางความคิดกับผู้อื่น กล่าวคือ การที่บุคคลรู้สึกว่าตนเองอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม แต่กลับมีความรู้สึกเหมือนกับตนเองนั้นอยู่ตามลำพังเพียงผู้เดียว ทั้งนี้เนื่องจากเขาขาดการมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับผู้อื่น รวมทั้งขาดการยอมรับนับถือจากผู้อื่นนั่นเอง และเป็นการแยกขาดจากกลุ่มที่เขามีส่วนร่วมอยู่และประสบความล้มเหลวในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอีกด้วย ตัวละครที่มีลักษณะแปลกแยกจากผู้อื่น ได้แก่ คลอเดีย ซูลา และเด็นเวอร์

ส่วนความแปลกแยกจากงานมีแนวความคิดอยู่ว่า ในระบบการทำงานซึ่งงานเป็นสิ่งนอกตัวของคนงาน งานไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติของเขา และไม่ได้ยืนยันตัวเขา แต่งานเป็นสิ่งที่ปฏิเสธตัวเขา เขาจึงรู้สึกเป็นทุกข์ ไม่มีความสุข และไม่ได้พัฒนาทางด้านร่างกายและจิตใจอย่างเสรี งานทำให้จิตใจของเขาเสื่อมลง เขาจึงรู้สึกสบายใจเมื่อไม่ได้ทำงาน ทั้งนี้เพราะงานเป็นสิ่งที่เขาไม่ได้กระทำด้วยความสมัครใจ แต่เป็นการบังคับ เขาจึงมักหลีกเลี่ยงการทำงาน เพราะไม่ได้สนองความต้องการของเขา แต่สนองตอบความต้องการด้านอื่นๆ และจากการที่งานมีลักษณะอยู่ภายนอกตัวคนงานนั้น คนงานจึงรู้สึกว่า งานที่ทำนั้นไม่ได้ทำเพื่อตนเอง แต่เพื่อผู้อื่น ดังนั้นในการทำงานเขาจึงไม่ได้เป็นตัวของตัวเอง แต่ต้องอยู่ภายใต้คนอื่น ตัวละครที่จัดอยู่ในลักษณะของความแปลกแยกดังกล่าวนี้ ได้แก่ เซธ พอล ดี และเหล่าทาสผิวดำจากเรื่อง *Beloved*

ความแปลกแยกในลักษณะสุดท้ายคือ ความแปลกแยกจากสังคมซึ่งหมายถึง ความห่างเหินจากสิ่งแวดล้อม จากเพื่อนมนุษย์ เพราะสาเหตุของความเจริญทางวัตถุซึ่งมีผลมาจากการปฏิวัติอุตสาหกรรม นอกจากนี้ยังหมายถึงความรู้สึกของบุคคลถึงความไม่สอดคล้องกันระหว่างตนเองกับวัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยมของสังคมที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปของสังคม ความแปลกแยกในข้อนี้จะทำให้บุคคลรู้สึกว่าถูกแยกออกจากสังคม ถูกสังคมกดขี่บีบคั้น บุคคลจึงมีความทุกข์ใจ มีความรู้สึกหวาดระแวง โดดเดี่ยวและไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ ตัวละครที่มีความแปลกแยกจากสังคมได้แก่ สมาชิกในครอบครัวบริดเจ็ต และเดินเวอร์

ความแปลกแยกที่คนผิวดำในสังคมอเมริกันกำลังเผชิญอยู่นั้นได้ส่งผลกระทบต่อคนผิวดำทั้งทางกายและทางใจ ทำให้เกิดปัญหาวิกฤตอีกหลายด้านตามมา ได้แก่ ปัญหาเรื่องการขาดความรักในครอบครัว ปัญหาเรื่องการใช้ความรุนแรงภายในครอบครัว ปัญหาเรื่องการทอดทิ้งสตรีและเด็กและการพลัดพรากจากครอบครัว ปัญหาเรื่องการไร้ที่อยู่อาศัย ปัญหาเรื่องการกีดกันโอกาสในการทำงานของคนผิวดำ ปัญหาเหล่านี้ถือเป็นปัญหาในระดับสังคม นอกจากนี้ยังได้ก่อให้เกิดปัญหาเรื่องความเหงาและความโดดเดี่ยวของชีวิต ปัญหาเรื่องตัวตนที่หายไปและปัญหาเรื่องความออรอดของชีวิตอันเป็นปัญหาในระดับปัจเจกบุคคล

ดังนั้นจะเห็นได้ว่างานเขียนของโทนี่ มอร์ริสันล้วนมีความเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของคนผิวดำ โดยเสนอภาพชีวิตและสังคมของคนผิวดำหรือชุมชนของคนผิวดำที่เต็มไปด้วยความเจ็บปวดกับสถานการณ์ทางสังคมซึ่งเป็นสาเหตุเบื้องต้นที่ทำให้คนผิวดำต้องประสบกับภาวะความแปลกแยกในลักษณะต่างๆ และก่อให้เกิดปัญหาลูกโซ่ตามมามากมาย